

17-9-2025

Aan: Prof. Dr. M. Dogterom, President KNAW

Van: Jos Engelen

Mevrouw de President, beste Marileen,

Afgelopen vrijdag 12 september las ik in de Volkskrant (TEN EERSTE, pag. 5) dat het KNAW-bestuur de Minister van OCW oproept 'om zich actief in te zetten voor het opschorten van de deelname van Israël binnen het Europese Horizon programma voor wetenschappelijke samenwerking.' Ik vind dit een verbijsterende en anti-wetenschappelijke oproep van de KNAW, 'hoeder van de wetenschap, kennis & creativiteit van onze samenleving'. Saillant is overigens dat het KNAW-bestuur deze oproep doet, niet de KNAW-ledenvergadering. Ook opmerkelijk is dat in de onderbouwing o.a. verwezen wordt naar IAGS, een organisatie die duidelijk niet de wetenschappelijke standaard vertegenwoordigt waar de KNAW voor staat. Een dergelijke verwijzing is schadelijk voor de reputatie van de KNAW. Verder bevat de argumentatie van het KNAW-bestuur een merkwaardige inconsistentie: er wordt instemmend verwezen naar de kritiek van vijf Israëlische universiteiten op de eigen regering, om vervolgens te bepleiten de samenwerking met die universiteiten te staken.

Natuurlijk heeft iedereen in onze democratie het recht zich te uiten over geopolitieke problemen en ontwikkelingen dus ook over de situatie die ontstaan is in Gaza als gevolg van de terreuractie van Hamas op 7 oktober 2023. Het is echter niet aan de KNAW, zelfs indruisend tegen haar eigen waarden om te bepleiten Israël uit te sluiten van internationale wetenschappelijke samenwerking: dit is juist dé manier om met elkaar in gesprek te blijven. Het gaat in tegen alle kernwaarden zoals geformuleerd in de strategische agenda 2021-2025 en gaat ook in tegen de daarin geformuleerde strategische prioriteiten zoals "Internationale samenwerking bevorderen, en het versterken van de Nederlandse positie in de internationale wetenschap door onder meer science diplomacy".

Ik ben graag bereid dit in een gesprek nader toe te lichten, al ben ik inmiddels 'ambteloos burger' nog steeds voel ik me zeer betrokken bij de wetenschap en het bijbehorende beleid waar ik me intensief mee bezighield tijdens mijn voorzitterschap van NWO en ook als wetenschappelijk directeur van CERN (met 25 lidstaten, waaronder Israël) en als directeur van Nikhef.

In mijn verbijstering en mijn afkeuring van de oproep tot schorsing van Israël uit de Europese onderzoeksprogramma's sta ik niet alleen, zo weet ik uit gesprekken met diverse collega's.

Zoals gezegd, ik ben graag bereid e.e.a. nader toe te lichten en wil daartoe graag langskomen. In elk geval kijk ik uit naar je spoedige reactie.

Mat hartelijke groet,
Jos Engelen